

1-לפרום על שמע

We cannot proceed to examine קריאת שמע וברכותיה without gaining an understanding of the concept of פריסת שמע. It is an exercise that begins with a word of caution. We will not come to a definitive answer as to what the משנה in ד' פרק ד' meant when it stated that: אין פורסין את שמע. . . פחות מעשרה.

Let us start by posing the following questions: Is פריסת שמע optional or mandatory? Do we currently conduct תפלת שחרית בציבור in such a manner that it includes פריסת שמע?

The following comments lead to the conclusion that פריסת שמע is mandatory:

- ◆ תשובות רב נטרונאי גאון – ברודי (אופק) אורה חיים סימן ט–ומברך ברכה הראשונה של הליל שהוא ברוך שאמר עד מלך גדול בתושבחות, ופורס על שמע ומברך יוצר אור והבוחר בעמו ישראל לפניו וגאל ישראל לאחריה, כמששנינו (ברכות פ"א מ"ד) בשחר מברך שתים לפניו ואחת לאחריה, ועומד בתפילה ואומר תשע עשרה ברכות עם ברכת המינין. . . ופורס על שמע ומברך שתים לפניו – המעריב ערבים ואוהב עמו ישראל – ושלוש לאחריה – גואל ישראל ושומר עמו ישראל ושלישית שתיקנו חכמים יראו עינינו וישמח לבנו וחותרם ברוך המולך בכבודו – ומתפלל תשע עשרי של ערבית.
- ◆ תשובות הגאונים – סימן פג'–לרב נטרונאי. ששאלתם מאי ניהו שליח צבור ומאי ניהו יורד לפני התיבה, חדא מלתא היא או תרתין מילי נינהו? תרתין מילי נינהו. שליח צבור לפרום על שמע. ולירד לפני התיבה כמשמעיה. וכדאמרינן בהקורא דשאני בין לפרום על שמע ולירד לפני התיבה דתנן (מגילה כד א) פוחח פורס על שמע ומתרגם. . . ואינו עובר לפני התיבה וכו' אלמא שאני בין פורס על שמע ליורד לפני התיבה דהו להו תרתין מילי.
- ◆ סדר רב עמרם גאון סדר ק"ש וברכותיה–ולאלתר מיבעי ליה לאיניש לאתחילי בפריסת שמע ביוצר אור. אסור לאשתעווי בין ישתבח לפריסת שמע. ומיחייבינן לאיזדהורי למפרס את שמע בעונתה.
- ◆ סידור רש"י סימן ח'–ולאלתר מיבעי ליה לאיניש לאתחילי בפריסת שמע ביוצר אור; ואסור לאשתעווי בין ישתבח לפריסת שמע ומיחייבינן לאיזדהורי למפרס פרשת שמע בעונתה כדתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן.

Contrast what רש"י provides in his סידור with his comment to the משנה in ד' פרק ד' מגילה דף כג' עמ' ב'–אין פורסין על שמע – מנין הבא לבית הכנסת לאחר שקראו הצבור את שמע, עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה שבקריאת שמע. פורסין – לשון חצי הדבר.

This comment by רש"י indicates that פריסת שמע is not mandatory. It only occurs when a group of ten men comes late to shul and does not recite ברכה ראשונה קדיש וברכו together with the others. This position of רש"י was codified:

- ♦ טור אורה חיים סימן סט-תנן בפרק הקורא את המגילה עומד: אין פורסין על שמע בפחות מעשרה- פירוש: אותם שבאו לבית המדרש אחר שקראו הצבור שמע, אומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר. ופורסין לשון חתיכה כמו פרוסה שאין אומרים אלא קצת ממנה. ויש שמוסיפין עוד לאחר שיסימו ברכה ראשונה לומר אבות וגבורות ואומר קדושה ואתה קדוש וקאמר שלא יעשו זה בפחות מעשרה.
- ♦ שו"ע או"ח סימן סט סעיף א- דין פורס על שמע-אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד בפני עצמו ביחיד ולא שמעו לא קדיש ולא קדושה עומד אחד מהם ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר וזה נקרא פורס על שמע לשון חתיכה פרוסה שאין אומרים אלא קצת ממנה. 7/7, ועכשיו לא נהגו לומר כל ברכת יוצר אור אלא אומרים קדיש וברכו והם עונים אחריו ברוך ה' וכו'. י"א שפורסין בק"ש של ערבית כמו בשחרית (כל בו וב"י בשם הר"ן) ולא נהגו כן משום דליכא קדיש קודם ברכו של ערבית.

At what point in תפלת שחרית would פריסת שמע occur according to רש"י's position?

אוצר דינים-[פורס את שמע] המנהג בפראנקפורט דמיין, כשהשלים הרב או הממלא מקומו את התפלה בלחש ופסע ג' פסיעות לאחריו, מכה השמש בפטיש נחשת על האבן המחוברת תחת השלחן (הבימה), ואומר "יאהרצי"ט" או "אבל" שעומד בפתח, ואומר חצי קדיש וברכו וכו' להוציא אחרים שבאו אחר ברכו, והקהל עונים כמו בקדיש וברכו הראשון, ואח"כ מתחיל הש"ץ חזרת התפלה, והוא הנקרא בפי חז"ל "פורס את שמע".

The following comment is made in the תחנן after סידור רב יעקב מעמדין:

אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד בעצמו ביחיד או שאיחרו לבא לבית הכנסת ולא שמעו קדיש וברכו, עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה של יוצר אור בלבד. וזהו נקרא פורס על שמע שנזכר במשנה. לשון חתיכה (כמו פרוסת המוציא) שאין אומרים אלא קצת ממנה. . ויש שמוסיפין עוד לאחר שסיים ברכה ראשונה דיוצר מדלגין ואומרים אבות וגבורות וקדושת השם. וזה נקרא עובר לפני התיבה השנוי במשנה. ואין עושין דברים הללו אלא בעשרה. ואומרים אותו אפילו בשביל אחד שלא שמע. ובמדינות הללו אין נוהגים לפרוס על שמע. אלא אומר קדש וברכו. ועונין ברוך ה' והולכין להם. ומי ששמע ברכו מפי העולה לקרות בתורה דיו.

According to the סידור רב יעקב מעמדין, פריסת שמע we no longer perform. A remnant of the practice described by רש"י as פריסת שמע is still seen when some repeat ברכו at the end of שחרית and מעריב. Although the practice was codified, it did not survive the passage of time. Perhaps explanations exist that reflect practices that continue today.

TRANSLATION OF SOURCES

וְאֵת הַשְּׁמָע וְאֵת הַבְּרָכָה (אופק) אורח חיים סימן ט'
 -And he recites the first blessing of Hallel (Pseukei D'Zimra) which is Baruch Sh'Amar and continues until the end of Yishtabach. He then Poraises the Shma and recites the blessing "Yotzair-Creator of Light" and the blessing "HoBochair-Who Chose His Nation" before Shma and the blessing "V'Ga-ul-Saved Israel" after Shma as we learned in Tractate Brachot: In the morning, we recite two blessings before Shma and one after Shma. He then stands and recites Shmona Esrei with the blessing concerning the Apostates. He then Poraises the Shma and recites two blessings before Shma-Ha'Maariv Aravim and V'Ohaiv Umo Yisroel and three blessings after Shma-Go'Ail Yisroel and Shomer Umo Yisroel and the third that our Sages composed: Yiroo Ainainu V'Yismach Libainu and ends that blessing with the words: Baruch HaMolaich BiChvodo and then recites the Shmona Esrei of Maariv.

לְרַב נְטְרוּנָאֵי – סִימָן פֶּגַ' – תְּשׁוּבוֹת הַגְּאוּנִים – As to the question that you asked: what is a Schaliach Tzibbur and what is the One who goes down to the Ark, are they one role or two roles? They are two separate and distinct roles. The role of the Schaliach Tzibbur is to Porais the Shma. The role of the One who goes down to the Ark is as it sounds. This is what we learned in the chapter entitled: "HaKoraih" that the difference between the Schaliach Tzibbur and the One who goes down to the ark is as it was taught: One who is wearing torn clothes may Porais the Shma but may not go down to the Ark. Thus we learn that the role for the Schaliach Tzibbur and the One who goes down to the Ark are different and that they each have their own role.

סִדְרָא רַב עֵמָרָם גְּאוּן סִדְרָא ק"ש וּבְרִכּוֹתֶיהָ – Immediately the person must begin to Porais the Shma with the blessing: Yotzair Ohr. It is not permitted to speak between reciting Yishtabach and beginning to Porais the Shma. It is further mandatory that one is careful to Porais Shma before the deadline for reciting Shma has passed.

סִדְרָא רִשִׁי סִימָן ח' – Immediately the person must begin to Porais the Shma with the blessing: Yotzair Ohr. It is not permitted to speak between reciting Yishtabach and beginning to Porais the Shma. It is further mandatory that one is careful to Porais Shma before the deadline for reciting Shma has passed as we studied: from what time may we begin to recite Shma in the morning? From the time that one can differentiate between the colors blue and white.

רִשִׁי מְגִילָה דָּף כָּג' עֵמ' ב' – אֵין פּוֹרְסִין עַל שְׁמַע – When a group of ten men comes to shul after the congregation has completed its recitation of Shma, one of the ten stands and recites Kaddish, Barchu and the first blessing of Kriyat Shma. The definition of the word: Oo'Porsin-is similar to "half a matter."

טוֹר אִוְרַח חַיִּים סִימָן סט' – We learned in the chapter entitled: He who Reads the Megilah Standing that we do not Porais the Shma unless ten men are present. The circumstances when that occurs

is when individuals come to shul after the congregation has finished reciting Shma. One of the individuals recites Kaddish, Barchu and the first blessing: Yotzair Ohr and nothing further. The word Porais means: “a piece” like a piece of challah which means “only a little part of.” There are those who recite after the first Bracha of Kriyat Shma, the first three brachot of Shmona Esrei and then recite Kedushah which should not be recited without ten men present.

שׁוֹרַי שְׁמָא-The Law of Porais the Shma-If people arrive in shul who initially prayed on their own and did not hear Kaddish nor Kedushah, one of them stands and recites Kaddish and Barchu and the first Bracha of Kriyat Shma, Yotzair Ohr and nothing more. This is what is known as Porais the Shma. The word Porais means a broken piece; that we only recite a part of it. COMMENT BY THE RAMAH: Now (1500's) it is no longer the custom to recite the first blessing of Shma, Yotzair Ohr. Instead they recite only Kaddish and Barchu and the congregation responds: Baruch Hashem, etc. There are those who say that one should Porais the Shma in Maariv as well as in Schacharit but it did not become the custom because we do not recite Kaddish before the Barchu of Maariv.

אֹצֵר דִּינִים-The custom in Frankfort-on-Main was that when the Rabbi or his substitute finished the silent Shmona Esrei and then walked back three steps, the Shamas would strike a brass gavel on a stone that was attached to the table on the Bima and would call out: those who are commemorating a Yahrzeit and those who are mourners standing by the doorway. They would then recite half a Kaddish and recite Barchu in order that those who came late would fulfill their obligation to recite Barchu. The congregation would respond in the same manner as it did when it heard the Kaddish and Barchu earlier in the service. After this, the prayer leader began to repeat the Shmona Esrei. This is what was called in the words of our sages: Porais Et Shma.

סִדּוּר רַב יַעֲקֹב מֵעַמְדִּין-If in shul there are found those who prayed without a quorum of ten people or came to synagogue late and did not hear Kaddish and Barchu, one of them stands and recites Kaddish, Barchu and the first Bracha of Kriyat Shma, Yotzair Ohr, only. This is what is known as: Porais Al Ha'Shma which is mentioned in the Mishnah. The root of the word Porais is from the word that means “a piece” like a piece of bread; it represents the practice of reciting only one of the two brachot . . . There are those who add to this. After reciting the first Bracha of Kriyat Shma, they skip to Shmona Esrei and recite the first three blessings of Shmona Esrei. This is what is known in the Mishnah as Going in front of the Ark. It is not proper to do these things unless a quorum of ten men is present. We do this even if only one person in synagogue did not hear Shma. In our geographic area we no longer follow this custom. What we do is repeat only Kaddish and Barchu. The congregation answers and then goes home. For one who heard Barchu during Kriyat Hatorah, that is enough.

SUPPLEMENT

הפורס על שמע ADDITIONAL SOURCES FOR

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כד עמוד א

משנה. המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, והוא עובר לפני התיבה, והוא נושא את כפיו. ואם היה קטן – אביו או רבו עוברין על ידו. קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה. ואינו נושא את כפיו. פוחח פורס את שמע ומתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. סומא פורס את שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מימיו – אינו פורס על שמע.

MISHNAH. THE ONE WHO SAYS THE HAFTARAH FROM THE PROPHET REPEATS ALSO THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA¹ AND PASSES BEFORE THE ARK² AND LIFTS UP HIS HANDS.³ IF HE IS A CHILD,⁴ HIS FATHER OR HIS TEACHER PASSES BEFORE THE ARK IN HIS PLACE. A CHILD MAY READ IN THE TORAH AND TRANSLATE, BUT HE MAY NOT PASS BEFORE THE ARK NOR LIFT UP HIS HANDS. A PERSON IN RAGS⁵ MAY REPEAT THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA AND TRANSLATE, BUT HE MAY NOT READ IN THE TORAH NOR PASS BEFORE THE ARK NOR LIFT UP HIS HANDS. A BLIND MAN MAY REPEAT THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA AND TRANSLATE. R. JUDAH SAYS: ONE WHO HAS NEVER SEEN THE LIGHT FROM HIS BIRTH MAY NOT RECITE THE BLESSINGS BEFORE THE SHEMA.⁶

גמרא. מאי טעמא? רב פפא אמר: משום כבוד, רבה בר שימי אמר: משום דאתי לאינצויי. מאי בינייהו? – איכא בינייהו דעביד בחנם. תנן: ואם היה קטן – אביו או רבו עוברין על ידו. אי אמרת משום נצויי – קטן בר נצויי הוא? – אלא מאי משום כבוד – קטן בר כבוד הוא? – אלא: איכא כבוד אביו וכבוד רבו, הכא נמי איכא נצויי אביו ונצויי רבו.

GEMARA. What is the reason [why the one who says the haftarah has this privilege]? — R. Papa said: As a mark of honour;⁷ R. Shimi said: Because otherwise quarrels might arise.⁸ What difference is there in practice between them? — There is a difference, in the case of one who reads gratis.⁹

We learn: IF HE IS A CHILD, HIS FATHER OR HIS TEACHER PASSES BEFORE THE ARK IN HIS PLACE. If now you say it is to avoid quarrels, will a child pick a quarrel? What then? It is a mark of respect? Does a child receive marks of respect? What you must say is, out of respect for his father and his teacher.

So here too, there is the question of quarrels, involving him or his teacher.

1. V. supra. Sof. XIV, 8 refers this to the Shema' recited at the taking out of the law from the Ark; v. P.B. p. 145.

2. To read the 'Amidah, and especially the kedushah.

3. To say the priestly blessing. Why the maftir should have these privileges is not at all clear, and the 'lifting up of hands' certainly was the privilege of every priest. V. Rabbinowitz, op. cit. MS.M. omits: 'AND LIFTS UP HIS HANDS.'

4. Under thirteen.

5. So that most of his body is exposed.

6. Which include a prayer of thanksgiving for the creation of light.

7. I.e., as a kind of reward for having consented to read the haftarah.

8. Between persons eager to act as reader.

9. In which case there will not be such competition for the honour, and so there is no need to give the one who says the haftarah priority.

פוחח פורס על שמע וכו'. בעא מיניה עולא בר רב מאביי: קטן פוחח מהו שיקרא בתורה?
אמר ליה: ותיבעי לך ערום? ערום מאי טעמא לא – משום כבוד צבור, הכא נמי – משום
כבוד צבור.

A PERSON IN RAGS MAY REPEAT etc. 'Ulla b. Rab enquired of Abaye: Is a child in rags allowed to read in the Torah?¹⁰ He replied: You might as well ask about a naked one. Why is one without any clothes not allowed? Out of respect for the congregation. So here, [he is not allowed] out of respect for the congregation.

סומא פורס על שמע וכו'. תניא, אמרו לו לרבי יהודה: הרבה צפו לדרוש במרכבה ולא ראו אותה מימיהם. – ורבי יהודה: התם באבנתא דליבא תליא מילתא, והא קא מיכוין וידע. הכא – משום הנאה הוא, והא לית ליה הנאה. – ורבנן: אית ליה הנאה, כרבי יוסי. דתניא, אמר רבי יוסי: כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה +דברים כ"ח+ והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה, וכי מה אכפת ליה לעור בין אפילה לאורה? עד שבא מעשה לידי. פעם אחת הייתי מהלך באישון לילה ואפלה, וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו. אמרתי לו: בני, אבוקה זו למה לך? – אמר לי: כל זמן שאבוקה בידי – בני אדם רואין אותי, ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין.

A BLIND MAN MAY REPEAT THE BLESSINGS etc. It has been taught: They said to R. Judah: Many have discerned sufficiently [with their mind's eye] to expound the Chariot,¹¹ and yet they never saw it? — What says R. Judah to this? — There [he can reply], all depends on the discernment of the heart, and the expounder by concentrating his mind can know, but here one reads for the benefit which he derives therefrom,¹² and this one derives no benefit.¹³ The Rabbis, however, hold that he does derive a benefit, for the reason given by R. Jose, as it has been taught: R. Jose said: I was long perplexed by this verse, And thou shalt grope at noonday as the blind gropeth in darkness.¹⁴ Now what difference [I asked] does it make to a blind man whether it is dark or light? [Nor did I find the answer] until the following incident occurred. I was once walking on a pitch black night when I saw a blind man walking in the road with a torch in his hand. I said to him, My son, why do you carry this torch? He replied: As long as I have this torch in my hand, people see me and save me from the holes and the thorns and briars.¹⁵

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה ד
המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, באיזה שמע אמרו בשמע של ספר תורה, והיכי פותח, אשרי יושבי ביתך, ואחר כך עומד המפטיר ואומר, אין כמוך באלהים יי ואין כמעשיך, מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהילות עושה פלא, מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור, יי מלך יי מלך, יי ימלוך לעולם ועד, יי חפץ צדקו יגדיל תורה ויאדיר, יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום, אתה הוא יי לברך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את

10. A child not being forbidden to expose himself.

11. The first chapter of Ezekiel.

12. Viz., the light.

13. He does not enjoy the benefit of light.

14. Deut. XXVIII, 29.

15. So although blind, he does benefit by the light.

להבין את התפלה

כולם וצבא השמים לך משתחוים.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה יב
קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע לומר יוצר אור, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. פוחח, הנראין כרעיו, או בגדיו פרומים, או מי שראשו מגולה, פורס על שמע, ויש אומרים בכרעיו נראין, או בגדיו פרומים, פורס על שמע, אבל בראשו מגולה אינו רשאי להוציא הזכרה מפיו; ובין כך ובין כך מתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. סומא פורס על שמע ומתרגם, ר' יהודה אומר כל שלא ראה מאורות מימיו אינו פורס על שמע.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק טז הלכה ט
וקטן שאינו פורס את שמע אינו יכול לומר קדוש ביוצר ביחיד, אבל בציבור עונה עמהם. וגדול שהוא פורס את שמע, יכול לומר קדוש, לפי שהוא כסודר, אבל קדוש של עמידה, כיון שצריך לומר נעריצך ונקדישך, אינו מן הדין לומר פחות מעשרה. ואין קטן עולה מן המניין לברכו, קדיש, וקריאת התורה, עד שיהא בן שלש עשרה שנה; ואין נבדקין באילו.

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ה דף ט טור ג /ה"ד
מתני' העובר לפני התיבה לא יענה אחר הכהנים אמן מפני הטירוף אם אין שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו ואם הבטחתי שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפילתו רשאי תני הפורס את שמע והעובר לפני התיבה והנושא את כפיו והקורא בתורה והמפטיר בנביא והמברך על אחת מכל מצות האמורות בתורה לא יענה אחר עצמו אמן ואם ענה הרי זה בור אית תני תני הרי זה בור ואית תני תני הרי זה חכם אמר רב חסדא מאן דמר הרי זה חכם בעונה בסוף ומאן דמר הרי זה בור בעונה על ברכה וברכה אמר רבי חנינא שנים ישראל ואחד כהן ממצעין את הכהן אימתי בזמן שכולם שוין אבל אם היה אחד מהן תלמיד חכם ממצעין את החבר.

The English translation was reproduced from the Davka Judaic Classics Soncino Talmud

2-לפרום על שמע

At the end of last week's newsletter we reached the conclusion that the practice described by רש"י as פריסת שמע is no longer followed except by those who repeat ברכו at the conclusion of שחרית and מעריב. That practice presents several problems. Should ברכו be repeated even if no one in the מנין came late and missed the first ברכו? If ברכו is a הזמנה to participate in a דבר שבקדושה, can it be recited when no prayer follows it? If you re-read רש"י's comment and the manner in which the טור and the שולחן ערוך codify the rule, you notice that all three require that the first ברכה of קריאת שמע, יוצר אור, be said after reciting ברכו. It is the רמ"א, living in the 1500's, who states in סימן ש"ע א"ה סימן יוצר אור, קריאת שמע, ברכה of שמע that the custom began not to recite the first ברכה of שמע after ברכו was repeated. Unfortunately, the רמ"א fails to provide us with the reason why. However, the מגן אברהם, who also lived in the 1500's, does provide an answer as to why no prayer needs to be recited after ברכו:

אורה חיים סימן ס"ק א' – ועכשיו לא נהגו כו' – דכיון שאומרים ברוך ה' המבורך לעולם ועד, תו לא מחזי ככופר מידי דהוה אברכת התורה (ד"מ).

Let us continue our search for alternate explanations for the term פורסין על שמע. The פורסין על שמע provides us a fresh approach:

וכן לא יהיה אחד מברך ברכת שמע והכל שומעים ועונין אחריו אמן אלא בעשרה, וזה הוא הנקרא פורס על שמע. ואין אומרים קדיש אלא בעשרה, ואין הכהנים נושאים ידיהם אלא בעשרה והכהנים מן המנין, שכל עשרה מישראל הם הנקראים עדה שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת וגו' והיו עשרה שהרי יצאו יהושע וכלב. השנת הראב"ד – וכן לא יהיה אחד מברך ברכת כו'. כתב הראב"ד ז"ל: אינו אומר אלא יוצר בשביל קדושה שבה. וזהו פורס כמו בפרום הפסח מאי פרום פלגא פלגא דהלכות הפסח וכן פורס על שמע והיא אחת מהשתים שלפניה.

The approach of the רמב"ם is totally different than the approach of רש"י. The ראב"ד adds his own twist. The רמב"ם notices that the מגילה in משנה provides: אין פורסין ואין עוברין לפני התיבה בפחות מעשרה. He interprets the juxtaposition of פריסת שמע next to עוברין לפני התיבה as a clue that both practices are for the same purpose. Just as you need 10 people to be present in order to recite עשרה שמונה on behalf of those who need to fulfill their obligation for reciting עשרה שמונה through the act of the שליח ציבור so too you need ten people present in

order to recite קריאת שמע on behalf of those who need to fulfill their obligation for שליח ציבור through the act of the שליח ציבור.

The רמב"ם takes the רמב"ם's approach one step further. He agrees with the רמב"ם that the משנה lists פריסת שמע next to עוברין לפני התיבה in order to teach that both practices require the presence of ten men. What is the reason that אין עוברין לפני התיבה בפחות? It is because we recite קדושה. Based on that fact, the רמב"ם argues that אין עוברין לפני התיבה בפחות because ברכות קריאת שמע also contain within them קדושה. It should be noted that the רשב"א combines רש"י's approach with the approach of the רמב"ם:

מגילה דף כג' ע"ב ב'—מתני' אין פורסין על שמע פחות מעשרה. פי' בני אדם שבאין בבית הכנסת אחר שקראו הצבור את שמע ואומרים קדיש וברכו וברכה ראשונה של ק"ש מפני שיש בה קדושה והלכך אין פורסין אותה בפחות מי' דכל דבר שבקדושה אין פחות מי'.

But even the explanations of the רמב"ם and the רמב"ם are open to questions. Why are the מצוות of עשרה שמע and קריאת שמע different than other מצוות in that you need the presence of ten men in order for a person to fulfill those מצוות on behalf of someone else. If you answer like the רמב"ם and say that it is because קדושה is recited, then the question becomes: why did חז"ל require that when you want to fulfill the מצוה of עשרה שמע and קריאת שמע on behalf of others, you must recite קדושה? If someone needs another to help him fulfill the מצוה of קריאת שמע at night, does he have to be in the presence of ten men? And how would the רמב"ם explain why we need ten men at מעריב when in מעריב we do not recite קדושה within the ברכות קריאת שמע?

The answer may be a simple one. If there was no need for ten people to be present when someone fulfilled the מצוות of עשרה שמע and קריאת שמע on behalf of others, no one would come to shul at night and no one would feel compelled to come to shul in the morning on days when קריאת התורה did not take place. חז"ל may have inserted קדושה within חז"ל in order to introduce an additional reason for ten people to congregate in the mornings. The concern being that when an era arrived when the majority of the community was able to recite קריאת שמע and עשרה שמע on their own, as in our own era, there would no longer be any reason to congregate in the morning and in the evening. When חז"ל added the obligation to fulfill the מצוה of קריאת שמע by inserting such prayers as קדיש, ברכו, and קדושה within the תפילות, חז"ל provided the basis for ten men to congregate for all תפילות under any historical circumstances.

SUPPLEMENT

פורסין על שמע: פורסין על שמע on the meaning of the words: **א** ריטב"א

חידושי הריטב"א מסכת מגילה דף כג עמוד ב

ועלה בדינו כדברי רש"י ז"ל שאפילו תשעה שכבר התפללו מצטרפים עם היחיד שלא התפלל כדי שיאמר קדושה וקדיש או ברכו. מכל מקום לענין פ"י פורסין על שמע אינו כפירושו שלשון פורסין אינו משמע לדלג הברכות ולומר מקצתם בלבד. ועוד שהרי אמרו במשנתנו המפטיר בנביא הוא יפרוס על שמע או משום כבוד או משום אנצוויי; ואי פורס על שמע הוא כדאמרנא, לא סניא בלאו הכי עד דלימא הוא פורס על שמע והוא עובר לפני התיבה, והא דילמא לא מתרמיא מלתא. ותו מאי כבוד ומאי אינצוויי איכא? וכדאמרין נמי איכא בנייהו דעביד הפורס על שמע בחנם דמשמע דזימנין דעביד בשכר. וכי מילתא קביעא הוא שיטלו עליה שכר דמינצו עליה.

לכך הנכון כמו שמפרש רבינו נר"ו בשם רבינו הגדול ז"ל שפורסין על שמע כמו מברכין על שמע כלומר שמתחיל בקדיש וברכו וקריאת שמע וברכותיה כולן. וכדמתרגמינן כי הוא יברך הזבח (שמואל א', ט') הרי הוא פורס על מזונא, לפי שהוא מברך והאחרונים נפטרין, ואף כאן לפי ששליח צבור האומר ברכות של קריאת שמע בקול רם והם עונין אחריו אמן נפטרין בברכותיו. ובלבד שיקראו את שמע כדי שישננו בפיהם כדאיתא בירושלמי (ע"י ברכות פ"ג ה"ג). הוה סלקא דעתך דסגי בפחות מעשרה נמי, קמ"ל דהא בהא נמי לא אפשר משום דכל כהאי גוונא לא סגי בלא ברכות שאינו בפחות מעשרה. וגם שיחיד אינו מוציא לחבירו את הברכות של קריאת שמע אלא בעבור. וכל שכן בברכות ק"ש של שחרית דאין קדושה ביחיד. וראיה לפי זה הא דגרסינן במס' סוטה (ל' ב') כיצד אמרו ישראל שירה על הים ר' עקיבא אומר כגדול שקורא את ההלל ועונים אחריו מה שהוא אומר. ר' נחמיה אומר כפורס על שמע בבית הכנסת שהוא פותח תחלה והן אומרים את שמע בלחש, וזה מסייע לפירושינו.

והא דקתני בתר הכי אין עוברין לפני התיבה. היינו לסדר את התפלה. שדרכם היה שלא לעבור לפני התיבה עד התפלה. ופעמים שאחד פורס על שמע ואחד מסדר התפלה. ולענין מה שנוהגין בקצת המקומות לומר ברכו אחר תפלה מפני שקצת בני אדם שלא היו שם בפתיחות ברכות, אמר מורי רבינו נר"ו שהוא טעות שלא תקנו לומר ברכו אלא בראשי

ברכות ובאומר ברכות אחריו להוציא לאחרים, כעין זימון של ברכת המזון, וכעין הקורא בתורה והמפטיר בנביא, וכן מברך ברכות של ק"ש.

ומדברי רבותי ז"ל למדנו שקדושת ברכה ראשונה של ק"ש בשחרית אינה נאמרת אלא בעשרה. והיחיד מדלג ואומר בשפה ברורה ובנעימה קדושה כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה קדושה והאופנים וכו' לעומתם משבחים לאל ברוך נעימות יאמרו. ויש מביאין ראיה לזה מהא דתנן אין פורסין על שמע בפחות מעשרה. ואמרינן עלה בירושלמי (פ"ד ה"ד) התחיל בעשרה לומר ברכו גומר, מיהת הא לאו הכי לא. ואינה ראיה דהא פרישנא דפורסין היינו לברך ברכות ק"ש להוציא אחרים ובעי עשרה לפי שאין יחיד מוציא לאחרים מברכות ק"ש ג"כ אלא בעשרה. אע"פ כן אם התחילו בעשרה והלכו להם מקצתם גומר ומוציא. וי"א דכיון שאין זו אלא ספור דברים היאך מלאכי עליון מקדישין אפילו יחיד גומר, וכן דעת מורי נר"ו. ובסדר קדושה של אחר כל התפלות והתחנונים לא מצינו שיהא צריך עשרה שאינו אלא כקורא בנביא ומתרגם, וכן דעת מורי נר"ו.

TRANSLATION OF SOURCES

אוּרַחַּהּ הַיּוֹם סִימָן סַט ס"ק א' – וְעַכְשָׁיו לֹא נִהְגוּ כּוֹ
Ha'Mivorach L'Olam Va'Ed, we no longer appear to be heretics since it appears that
Barchu is connected to the Birchot Hatorah that we had recited.

רַמְב"ם – הַלְכוֹת תְּפִילָה וְנִשְׂיָאת כַּפִּים פֶּרֶק ח' הַלְכָה ה'
Therefore one should not recite the
brachot of Kriyat Shma so that others may listen and respond in order to fulfill their
obligations by responding with amen unless ten men are present. This is what is meant by
the term: Porais Al Shma. We do not recite Kaddish except in the presence of ten men.
Kohanim do not bless the people except in the presence of ten men and the Kohanim can
be counted as part of the ten men. Ten Jews are considered an "Edah" based on the verse:
Until when will this group of evil persons etc. There were ten men there once you exclude
Yehoshua and Caleb. The Ravad wrote: He recites only the first Bracha of Kriyat Shma,
Yotzair, because it contains Kedusha within it. The word Porais in this matter is similar to
the phrase: B'Paros Ha'Pesach. What does Porus mean in that context? Part, part of
Hilchot Ha'Pesach as in Porais Al Shma. It is one of the two Brachot before Shma.

רַש"ב – אֲמַנְיָה דָּף כִּג' עַמ' ב'מַתְנִי' אֵין פּוֹרְסִין עַל שְׁמַע פְּחוֹת מַעֲשֵׂרָה
This means a group
of people who come late to shul after the congregation has recited Shma. The group
recites Kaddish, Barchu and the first Bracha of Shma because the first Bracha has within it
Kedushah. As a result, we recite that Bracha only if ten men are present because all Davar
Bi'Kedushah should not be recited unless ten men are present.

3-לפרום על שמע

We have completed our review of the positions of both רש"י and the רמב"ם as to definition of the term: פורם על שמע. It is appropriate to ask: how did they arrive at such diverse opinions on one subject? Is one right and the other wrong or are they both right? In his book: יסודות התפלה, Eliezer Levy posits that רש"י and the רמב"ם are both right because each is describing the practices of different eras. The position of the רמב"ם reflects an earlier era and the position of רש"י reflects a later period. In particular, רש"י was describing how in his day those who came late to shul would repeat ברכו, קדיש and the first ברכה of קריאת שמע which רש"י attributed to the rule described by the משנה as: אין פורסין על שמע פחות מעשרה.

Similarly, Professor Levy views other statements made by the משנה concerning פריסת שמע as reflections of behavior in earlier historical periods. In particular, Levy reconciles the following משנה with what we previously studied by pointing out some historical facts: מסכת מגילה פרק ד' משנה ה'—המפטיר בנביא הוא פורם על שמע והוא עובר לפני התיבה והוא נושא את כפיו ואם היה קטן אביו או רבו עוברין על ידו.

The difficulty with this משנה is that it provides that one person performs several acts including נשיאת כפיים. That last role can only be played by a כהן. Is the משנה teaching us that only a כהן can perform פריסת שמע? This is how Levy explains the משנה:

ניטיב להבין את המשנה הזאת, אם נזכר שבזמן הראשון של תקופת הבית השני היתה התפלה והקריאה מרוכזת בידי הכהנים. קריאה בנביא דרשה הבנה וגם קריאת שמע עם ברכותיה ותפלה שמונה עשרה, שהכל אמרן בעל פה, דרשו בקיאות. הכהנים היו המלומדים ומורי הדור. עזרא בעצמו היה כהן וגם שמעון הצדיק, האחרון של אנשי כנסת הגדולה, היה כהן גדול. וכן אמר מלאכי הנביא, אחד מאנשי כנסת הגדולה: "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו". לכהן הזה, שמפטיר בנביא, גם מוסרים לקרוא קריאת שמע ולהתפלל תפילת י"ח. . . במקומם של הכהנים באו בזמן יותר מאוחר הזקנים והם לימדו לעם תורה ותפלה.

Levy sees a historical tie between the role of the מפטיר and the role of the פורם: לברכת "יוצר אור" ולברכות ההפטרה מטרה אחת: מלחמה נגד הדירתן של השקפות זרות. אנשי כנסת הגדולה ראו צורך ללחום נגד ההשקפות של הפרסיים, שהשפיעו על המתבוללים במחנה ישראל, לכן תיקנו הכזרה פומבית לפני התחלת התפלה בציבור. כשהתאסף מנין בבית הכנסת, עמד אחד בתוך הקהל לפני קריאת שמע ופתח ב"ברכו את ה'" והכריז כלפי

המינים ש"ה' אלוקינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך, עושה שלום ובורא את הכל". ובכך סתר את דעות המינים על שתי רשויות. הקהל ענה והמשיך ואמר כולו ביחד. . . וכדי להדגיש את חשיבותה של תפלה זו, קשרו אותה באמירת ה"קדושה" ועל ידי כך לקדש ה' אלוקי ישראל. וכמו שברכת "יוצר אור" לפני התפלה היא הכרזה נגד השקפותיהם של הפרסיים, שחדרו מחוץ למחנה ישראל, כך ברכות ההפטרה בסוף התפלה הן הכרזה נגד השקפות הכותים, שחתרו תחת מרות התורה מבפנים. הכותים כפרו בתורה שבעל פה, שנמסרו לנו על ידי הנביאים ולא הכירו בערכו של בית המקדש שבירושלים ובמלכות דוד. נגדם הוכרו בברכות ההפטרה, "דברי הנביאים אמת וצדק הם", ש"ציון היא בית היינו" ו"על כסאו של דוד לא ישב זר". חז"ל רצו לחזק על ידי הברכות הללו את הנחשלים, שנגררים אחרי השקפות זרות, שהפיצו הכותים בין היהודים. לכן מהראוי היה, שהמכובד הזה-כהן או זקן-מכריז את ההכרזה בתחילת התפלה ובסופה גם יחד. בתחלה על דברי התורה –"שמע ישראל"–ובסוף על דברי הנביאים-ההפטרה,–שכן "כל דבריו אמת וצדק" הם. ומכיון שהוא ברך את ברכות קריאת שמע לפני התפלה ואת ההפטרה קרא בסופה, מסתבר, שהוא גם התפלל את תפלת שמונה עשרה באמצע.

Levy further defines the term: פורסין על שמע as reflecting an ancient practice:

על הבימה שבאמצע בית הכנסת עמדה מעין תיבה, שעליה העמידו עוד לפני התפלה את ספרי התורה הדרושים לשבת זו ובגמר התפלה החזירו למקום משומר על ידי בית הכנסת או למקום אחר. לפני התפלה, כשהביאו את ספרי התורה לבית הכנסת "פרסו בגדים סביב התיבה" וכשיצאו משם "פשטו את התיבה". ואין שליה ציבור היה רשאי לפשוט את התיבה בנוכחותו של הציבור מפני כבוד הציבור. תפקידו של שליה ציבור היה, אפוא "לפרוס את התיבה" לפני התפלה "ולפשוט את התיבה" אחרי התפלה. . . לפני שהתחילו לקרוא בעל פה דברי תורה–"שמע ישראל"–היתה, אפוא, מצוה לפרוס על התיבה מטפחות והמצוה הזו היתה מוטלת על שליה הציבור. דברי המשנה "פורס על שמע" מתכוונים לכך, ששליה הציבור פרס פריסה על התיבה לפני "שמע" ומפני "שמע" ורק אחרי הפריסה התחיל בברכת "יוצר אור".

מסכת סופרים פרק יד הלכה ד–
Levy finds support for his position in the following: המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, באיזה שמע אמרו בשמע של ספר תורה.

A contemporary custom of the ספרדים seems to be an outgrowth of that practice:

כששליה ציבור היה לוקח את ספר התורה, היה תפקידו לפני שהוא אומר "שמע ישראל" לפרוס-הפעם-את ספר התורה במטפחות לשם קישוט ולכבוד התורה. וגם הפעולה הזו נקראת "פורס על שמע". . . על פריסת שמע לפני קריאת התורה מעיד מנהג, שנהוג אצל הספרדים. הם מוציאים את ספר התורה מארון הקודש ואחר כך פורסים עליו מטפחות לשם קישוט ומגביהים את התורה.

TRANSLATION OF SOURCES

מסכת מגילה פרק ד' משנה ה' - He who recites the Haftorah is the one who is Porais on Shema and he goes down to the Ark and he blesses the congregation. If he was a minor, his father or teacher go down to the Ark on his behalf.

Eliezer Levy-We will be able to understand this Mishna if we keep in mind that at the early period of the Second Temple, the acts of praying and reading the Torah were left to the Kohanim to perform. Reading from the Prophets required understanding, as did Kriyat Shema and its Brachot and Shmona Esrei, which were all recited from memory and required expertise. In that generation, the Kohanim represented the educated group and served as teachers for the others. Ezra himself was a Kohain and Shimon HaTzaddik, who was one of the last of those who were a part of the Great Assembly was a Kohain HaGadol. This was what was meant by Malachai, the Prophet who was also a member of the Great Assembly, when he uttered: The lips of Kohanim will issue knowledge and they will seek words of Torah from his mouth. To this Kohain, who reads the Haftorah, they gave the responsibility to recite Kriyat Shema and to repeat Shmona Esrei . . .Over time, instead of the Kohanim performing those functions, the responsibility was shifted to the Elders and they then taught Torah to the people and Tefila.

Eliezer Levy-The first Bracha of Kriyat Shma and the Brachot for the Haftorah share a similar purpose: to wage war against the penetration of foreign influences. Members of the Great Assembly saw a need to battle against the influences of the Persians who were influencing those among the Jews who were ready to assimilate. As a result, they instituted the practice to make a public announcement before public prayer began. When a group of ten men assembled in synagogue, one of them stood in the middle of the group before Kriyat Shema and began by reciting Barchu. He would make an announcement in opposition to the heretics by stating: G-d our G-d King of the World who creates light and creates darkness, makes peace and creates all things. In this manner he would contradict the ideas of the heretics who believed in dual deities (a god of good and a god of evil). The congregation would respond and they would continue together . . . In order to emphasize the importance of this prayer, Chazal tied the prayer to reciting Kedushah by which they sanctified G-d. Just as the first Bracha of Kriyat Shema was an announcement against the influence of the Persians who penetrated from outside into Jewish society, so too the blessings of the Haftorah at the end of the Tefila were an announcement against the influence of the Karaites (Kutim), who challenged the authority of the Torah from within Jewish society. The Karaites did not believe in the Oral Law which had been transmitted to us through the Prophets. They did not recognize the role of the Beit Hamikdash in Jerusalem and the role of the House of David. Against their influence it was announced in the Brachot of the Haftorah "the words of the Prophets are true and just" that "Zion is the

home of our lives” and “on the throne of David, no other family may sit.” Chazal wanted to strengthen, by way of these blessings, the weak ones, who were drawn to the outside heretical influences that the Karaites spread among the Jews. As a result it was appropriate, that the one being honored, a Kohain or an Elder, should announce the announcement in the beginning of the Tefila as well as the announcement at the end of the Tefila. In the beginning concerning the words of the Torah, Shema Yisroel, and in the end concerning the words of the Prophets, that “all of the words of the Prophets are true and just.” Since the Kohain or Elder recited the Brachot before Kriyat Shema in the beginning of Tefila and he read the Haftorah at the end of the Tefila, it is fair to assume that he recited Shmona Esrei between the two.

Eliezer Levy-On the platform (bima) in the middle of the synagogue there stood an Ark in which they placed before the prayers began the Torah scrolls that they needed that day. At the end of the Tefila they returned the Torah scrolls for safekeeping to a location near the synagogue or somewhere else. Before the Tefila began, when they brought the scrolls to the synagogue “they would place clothes around the Ark” and when they removed the Torah scrolls, they would remove the clothes from around the Ark. The Prayer Leader was not permitted to cover the Ark in the presence of the congregation because it would be a show of disrespect for the congregation. The job of the Prayer Leader was to Porais (cover) the Ark before prayers began and to uncover the Ark when the prayers were completed. . . Before they began to read words of Torah from memory, the paragraphs of Shema Yisroel, there was a mitzvah to to cover the Ark with a headscarf. The obligation to perform this Mitzvah was given to the Prayer Leader. The words of the Mishna “Porais Al Shema” are intended to teach that the prayer leader covered the Ark before reciting Shema and because of Shema and only after he covered the Ark did he begin with the Bracha “Yotzair Ohr.”

Eliezer Levy-When the prayer leader took the Torah scroll, his responsibility was that before he recited: Shema Yisroel, he would Porais, this time, the Torah scroll with headscarfs for the purpose of decoration and to honor the Torah. This activity was also known as “Porais Al Shema”. . . The following custom that is practiced by the Sephardim before reading from the Torah supports this interpretation of the term “Porais Al HaShema”. When the Sephardim remove the Torah from the Ark, they decorate the Torah Scroll with headscarfs for purposes of decoration and then lift the Torah Scroll.

ברקים מה הם אומרים, האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ.
רוח מה הוא אומר, עושה ארץ בכחו מכין תבל בחכמתו ובתבונתו נטה שמים אומר לצפון
תני ולתימן אל תכלאי הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ.
טל מה הוא אומר, אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה ויך שרשיו כלבנון.
גשמים מה הם אומרים, גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה.
מים מה הם אומרים, לקול תתו המון מים בשמים ויעלה נשיאים מקצה ארץ.
מעינות מה הם אומרים, ושרים כחוללים כל מעיני בך.
נהרות מה הם אומרים, נהרות ימחאו כף יחד הרים ירננו.
ימים מה הם אומרים, מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה'.
לוייתן מה הוא אומר, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.
תנינים מה הם אומרים, הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות.
דגים מה הם אומרים, קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים.
גן עדן מה הוא אומר, עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי
מגדיו.
גיהנם מה הוא אומר, כי השביע נפש שוקקה ונפש רעבה מלא טוב.
מדבר מה הוא אומר, ישושם מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת.
שדות מה הם אומרים, ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה.

אוצר המדרשים - שירה קטע ד

[שיר לירקות ועצים]

ירקות שבשדה מה הם אומרים, תלמיה רוח נחת גדודיה ברביבים תמוגגנה צמחה תברך.
שבולת חטים מה היא אומרת, שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'.
שבולת שעורים מה היא אומרת, תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו.
שבולת שאר דגן מה היא אומרת, לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו.
עצי השדה מה הם אומרים, אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ .

להבין את התפלה

גפן מה הוא אומר, כה אמר ה' כאשר ימצא התירוש באשכול ואמר אל תשחיתוהו כי ברכה בו כן אעשה למען עבדי לבלתי השחית הכל.

תאנה מה היא אומרת, נוצר תאנה יאכל פריה ושומר אדניו יכובד.

רמון מה הוא אומר, כפלה הרמון רקתך מבעד לצמתך.

תמר מה הוא אומר, צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה.

תפוח מה הוא אומר כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי.

אוצר המדרשים - שירה קטע ה

[שיר לשרצים]

שרצים מה הם אומרים, יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו.

אילים שבשרצים מה הם אומרים, ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם.

צפרדע מה היא אומרת, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

נחש מה הוא אומר, סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים.

עקרב מה הוא אומר, טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו.

חולדה מה היא אומרת, כל הנשמה תהלל יה הללויה.

חתול מה הוא אומר, אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאום ה'.

עכבר מה הוא אומר, ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי.

חומט מה הוא אומר, כמו שבלול תמס יהלוך נפל אשת בל חזו שמש.

זבוב מה הוא אומר, בשעה שאין ישראל עוסקים בתורה קול אומר קרא וקרא כל

הבשר הציר וכל חסדו כציץ השדה, יבש הציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם בורא ניב

שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו.

שממית מה היא אומרת, הללוהו בעלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה.

נמלה מה היא אומרת, נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו.

חסיל מה הוא אומר, ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה

אומן.

צפורת כרמים מה היא אומרת, שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי.

אוצר המדרשים - שירה קטע ו

[שיר לעופות]

תרנגול מה הוא אומר, בשעה שבא הקב"ה אצל הצדיקים בגן עדן זולפים כל אילני ג"ע גן עדן בשמים ומרננים ומשבחים, ואז גם הוא מתעורר ומשבח ואומר בקול ראשון: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, מי זה מלך הכבוד ה' עוזו וגבור ה' גבור מלחמה. בקול שני אומר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה. בקול שלישי אומר: עמדו צדיקים ועסקו בתורה שיהיה שכרכם כפול לעולם הבא. בקול רביעי אומר: לישועתך קויתי ה'. בקול חמישי אומר: עד מתי עצל תשכב מתי תקום משנתך. בקול ששי אומר: אל תאהב שנה פן תורש פקה עיניך שבע לחם. בקול שביעי אומר: עת לעשות לה' הפרו תורתך.

תרנגולת מה היא אומרת, נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו.

יונה מה היא אומרת, יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה. ואומרת, כסוס עגור כן אצפצף אהגה כיונה דלו עיני למרום אדני עשקה לי ערבני.

אווז הבית מה הוא אומר, שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו.

אווז הבר מה הוא אומר, כשרואה ישראל עוסקים בתורה אומר, קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסלה לאלהינו. ועל מציאות מזונותיו אומר, ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו.

נשר מה הוא אומר, ואתה ה' אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי און סלה.

חסידה מה היא אומרת, דברו על לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה צבאה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל הטאתיה.

רחמה מה היא אומרת, אשרקה להם ואקבעם כי פדיתם ורבו כמו רבו.

עורב מה הוא אומר, מי יכין לעורב צידו כי ילדיו אל אל ישועו יתעו לבלי אוכל נותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו.

להבין את התפלה

זרויר מה הוא אומר, ונודע בגוים זרעם וצאצאיהם בתוך העמים כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'.

עגור מה הוא אומר, הודו לה' בכנור בנבל עשור זמרו לו.

סנונית מה היא אומרת למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך.

צפור מה היא אומרת, גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך ה' צבאות מלכי ואלהי.

ציה מה היא אומרת, אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה.

צפי מה הוא אומר, בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים.

טסית מה היא אומרת, עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ.

פרגיות מן הן אומרות, יודוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך.

אוצר המדרשים - שירה קטע ז

[שיר לבהמות וחיות]

בהמה דקה טהורה מה היא אומרת, מי כמוכה באלים ה' מי כמוכה נאדר בקדש נורא תהלות עושה פלא.

בהמה גסה טהורה מה היא אומרת, הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב.

בהמה דקה טמאה מה היא אומרת, היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם.

בהמה גסה טמאה מה היא אומרת, יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך.

שור מה הוא אומר, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים.

צבי מה הוא אומר, ואני אשיר עוזך וארנן לבקר הסדך כי היית משגב לי ומנוס ביום צר לי. סוס מה הוא אומר, הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו אל ה' אלהינו עד שיתננו.

חמור מה הוא אומר, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצה וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש.

פרד מה הוא אומר, יודוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך.

גמל מה הוא אומר, ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאוג ישאג על נוהו הידרד כדורכים יענה אל כל יושבי הארץ.

חיות שבשדה מה הם אומרים, טוב אתה ומטיב למדני חוקיך.

פיל, מה הוא אומר, מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך.

אריה מה הוא אומר, ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר.

דוב מה הוא אומר, ישאו מדבר ועריו הצרים תשב קדר ירונו יושבי סלע מראש הרים יצוהו. זאב מה הוא אומר, על כל דבר פשע על שור על חמור על שיה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים לרעהו.

שועל מה הוא אומר, הוי בונה ביתו בלא צדק ועליותיו בלא משפט ברעהו יעבוד חנם ופועלו לא יתן לו.

זרזיר מה הוא אומר, רננו צדיקים בה' לישרים נאווה תהלה.

כלבים מה הם אומרים, בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו.

4-לפרום על שמע

In an article entitled: 'לליבון עניין ה"פורם על שמע"', Professor Ezra Fleischer presents his opinion as to the definition of פורסין על שמע. He begins by posing three questions:

1. האם נתייחס הצירוף פורם על שמע לקריאת שמע גופה או שמא רק, או בראש וראשונה, לברכות שמסביבה; 2. האם מציין המונח דרך מסוימת, מיוחדת, שבה נהגו לקרוא את שמע בימי קדם; 3. אם אמנם מציין המונח דרך מיוחדת לקרוא בה את שמע, היאך היתה דרך זו.

The first question is posed because Fleischer notices that in defining: פורסין על שמע, פורסין על שמע focus on the ברכות of קריאת שמע. He disagrees. He argues that the term פורסין על שמע is the opposite of גמרא that is defined in the following כורכין את שמע. If he is correct, then פורסין על שמע is an act which involves how we read קריאת שמע.

מסכת פסחים דף נה' עמ' ב' – משנה – ששה דברים עשו אנשי יריחו, על שלשה מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם. ואלו הן שלא מיחו בידם: מרכיבין דקלים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העומר ולא מיחו בידם. ואלו שמיחו בידם: מתירין גמזיות של הקדש, ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנים פאה לירק ומיחו בידם חכמים.

מסכת פסחים דף נו עמ' א' – גמרא – וכורכין את שמע. היכי עבדי? אמר רב יהודה: אומרים (דברים ו) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ולא היו מפסיקין. רבא אמר: מפסיקין היו אלא שהיו אומרים היום על לבבך דמשמע: היום על לבבך, ולא מחר על לבבך. תנו רבנן: כיצד היו כורכין את שמע? אומרים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ולא היו מפסיקין, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

Professor Fleischer further argues that if פורסין על שמע is an act that involves the ברכות ברכות קריאת שמע then why do we not notice that the form of ברכות קריאת שמע are different from the form of other ברכות.

In concluding that פורסין על שמע is an act which involves how we read קריאת שמע, Fleischer cites an additional source:

סוטה דף ל' עמ' ב' – ת"ר, בו ביום דרש רבי עקיבא: בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה, וכיצד אמרו שירה? כגדול המקרא את הלל והן עונין אחריו ראשי פרקים, משה אמר (שמות טו) אשירה לה' והן אומרים אשירה לה', משה אמר כי גאה גאה והן אומרים אשירה לה'. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: כקטן המקרא את הלל והן עונין אחריו כל מה שהוא אומר, משה אמר אשירה לה' והן אומרים אשירה לה', משה אמר כי

1. The article is included in a compedium of articles published by the journal תרכי"ן entitled: מחקרה התפלה.

גאה גאה והן אומרים כי גאה גאה. רבי נחמיה אומר: כסופר הפורס על שמע בבית הכנסת, שהוא פותח תחילה והן עונין אחריו. במאי קמיפלגי? רבי עקיבא סבר: לאמר - אמילתא קמייתא, ורבי אליעזר בנו של ר"י הגלילי סבר: לאמר - אכל מילתא ומילתא, ור' נחמיה סבר: ויאמרו - דאמור כולהו בהדי הדדי, לאמר - דפתח משה ברישא.

Fleischer concludes from this source that the act that is described by the term: פורסין על שמע is the recitation of the opening פסוק שליח ציבור and the response by the congregation of ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. He then challenges himself from another source which provides a different wording for the opinion of רבי נחמיה:

תוספתא מסכת סוטה פרק ו' ג' - ר' נחמיה אומר כבני אדם שקורין שמע בבית הכנסת שנאמר אז ישיר משה וגו'. שאין ת"ל לאמר; ולמה נאמר? מלמד שהיה משה פותח בדבר תחלה וישראל עונין אחריו וגומרין עמו; משה אמר אז ישיר, וישראל אמרו אשירה לה' כי גאה גאה וגו', משה אמר עזי וזמרת יה וישראל אמרו זה אלי ואנוהו, משה אמר ה' איש מלחמה וישראל אמרו ה' שמו.

Fleischer reconciles the two sources for ר' נחמיה's position by arguing that the two sources agree that the first two lines of שמע are read responsively. The conflict is that the בבלי expresses the position that only the first line of שמע was read responsively and the rest of the lines were read together while the תוספתא expresses the opinion that all the lines of שמע were read responsively.

Fleischer supports his position by noting that מסכת סופרים² describes the recitation of the פסוק of שמע ישראל when the ספר תורה is removed from the ארון קודש in terms of אחד אלוקינו. What follows is the congregation responding with פורסין.

Our discussion of פריסת שמע concludes by noting that the opinion of Professor Fleischer can be bolstered by a comment made by Rabbi Dr. Norman Lamm in his book *Shema* that we quoted in our discussion of ברכו:

In all such cases of liturgical קידוש ה', such as the recitation of the קדיש, the קדושה or ברכו, the mitzvah is performed in the form of a dialogue: the reader issues the summons to perform the sanctification, and the congregation responds. The verse ברוך שם כבוד represents such a response to the mention of the divine Name(s) in the Shema.

Is it not fair to conclude that Rabbi Lamm's statement that the response of ברוך שם כבוד is an example of liturgical קידוש ה', meaning that it requires the presence of ten men, demonstrates that Rabbi Lamm agrees with Professor Fleischer that the response of ברוך שם כבוד represents the definition of the term: אין פורסין על שמע פחות מעשרה?

2. This source was provided in last week's newsletter.

TRANSLATION OF SOURCES

Professor Ezra Fleischer-1. Is the term “Porais Al Shma” a term that is associated with reciting Kriyat Shma itself or is it associated first and foremost with the Brachot of Kriyat Shma? 2. Does the term represent a specific and distinct manner in which they recited Kriyat Shma in ancient days? 3. If the term represents a distinct manner in which they recited Kriyat Shma, what was that manner?

מסכת פסחים דף נה' עמ' ב' -Mishna-Six things the inhabitants of Jericho did: three the Sages forbade them, and three the Sages did not forbid them. These they did not forbid them: they grafted palm trees all day, they ‘wrapped up’ the shema, and they harvested and stacked their produce before the bringing of the ‘Omer. And it is these which they forbade them: they permitted for use the branches of carob or sycamore trees belonging to Hekdesh, and they ate the fallen fruit from beneath the tree on the Sabbath and they gave Pe'ah from vegetables; and the Sages forbade them.

מסכת פסחים דף נו עמ' א' -Gemara-‘THEY ‘WRAPPED UP’ THE SHEMA’. What did they do? — Rav Judah said, They recited, Hear, O Israel: the Lord our G-d, the Lord is One and did not make a pause. Raba said: They did make a pause, but the meaning to how they said it sounded as if they said “And these words, which I command you this day shall be upon your heart”, which implies, this day shall they be upon thy heart, but to-morrow they shall not be upon your heart. Our Rabbis taught: How did they ‘wrap up’ the Shema? They recited ‘Hear O Israel the Lord our G-d the Lord is One’ and they did not make a pause. That is R. Meir's view. R. Judah said: They did make a pause, but they did not recite, ‘Blessed be the name of His glorious Kingdom for ever and ever.’

סוטה דף לי עמ' ב' -Our Rabbis taught: On that day R. Akiba expounded: At the time the Israelites ascended from the Red Sea, they desired to utter a Song; and how did they render the song? Like an adult who reads the Hallel for a congregation and they respond after him by repeating the leading word. According to this explanation Moses said: ‘I will sing unto the Lord’ and they responded, ‘I will sing unto the Lord’; Moses said: ‘For He hath triumphed gloriously’ and they responded, ‘I will sing unto the Lord’. R. Eliezer son of R. Jose the Galilean declares, Like a minor who reads the Hallel for a congregation, and they repeat after him all that he says. According to this explanation Moses said: ‘I will sing unto the Lord’ and they responded, ‘I will sing unto the Lord’; Moses said: ‘For He has triumphed gloriously’ and they responded, ‘For He has triumphed gloriously’. R. Nehemiah declares: Like a school-teacher who recites the Shema’ in the Synagogue, viz., he begins first and they respond after him. On what do they differ? — R. Akiba holds that the word ‘saying’ refers to the first clause; R. Eliezer son of R. Jose the Galilean holds that ‘saying’

SUPPLEMENT

מנהגים AS THE BASIS FOR SEVERAL פריסת שמע

Some of you may have noticed from our discussion concerning פריסת שמע that the explanations as to its meaning revealed how the concept is the basis for several customs:

1. Repeating ברכו before the end of davening;
2. Covering the ארון קודש and the ספר תורה;
3. The custom of מנהג ספרד to decorate the ספר תורה with scarves;
4. The practice known as “Hoycha Kedushah” -when to save time, the congregation waits to recite שמונה עשרה silently until after the שליח ציבור recites the first two ברכות of שמונה עשרה, the group recites קדושה and then the שליח ציבור recites the third ברכה of שמונה עשרה. For those of you who did not notice, the source is from the following:

טור אורה חיים סימן סט-תנן בפרק הקורא את המגילה עומד: אין פורסין על שמע בפחות מעשרה- פירוש: אותם שבאו לבית המדרש אחר שקראו הצבור שמע, אומר קדיש וברכו וברכה ראשונה יוצר אור ולא יותר. ופורסין לשון חתיכה כמו פרוסה שאין אומרים אלא קצת ממנה. ויש שמוסיפין עוד לאחר שיסיימו ברכה ראשונה לומר אבות וגבורות ואומר קדושה ואתה קדוש וקאמר שלא יעשו זה בפחות מעשרה.

5. If Ezra Fleischer is correct, then it is the basis for the practice of reciting ברוך שם after the opening verse of שמע ישראל and is the means by which one who cannot recite שמע ישראל on his own fulfills the מצוה of קריאת שמע.